

Sygn. akt I Ca 240/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Teresa Zawistowska

Sędziowie: SO Arkadiusz Kuta

SO Krzysztof Nowaczyński (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Danuta Gołębiewska

po rozpoznaniu w dniu 13 lipca 2016 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa L. M.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w S.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 11 marca 2016 r. sygn. akt IX C 372/14

1. zmienia zaskarżony wyrok:

a/ w punkcie I (pierwszym) w części orzekającej o odsetkach od kwoty 52.305 zł w ten sposób, że zasądza ustawowe odsetki:

- od kwoty 7.385 zł (siedem tysięcy trzysta osiemdziesiąt pięć złotych) od dnia 30 października 2013 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 21 marca 2014 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 44.000 zł (czterdzieści cztery tysiące) od dnia 29 września 2015 r. do dnia zapłaty i oddala powództwo w pozostałym zakresie;

b/ w punkcie II (drugim) i zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. na rzecz powódki L. M. kwotę 30.180 zł (trzydzieści tysięcy sto osiemdziesiąt złotych) z ustawowymi odsetkami:

- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 marca 2014 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 kwietnia 2014 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 maja 2014 r. do dnia zapłaty;

- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 czerwca 2014 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 lipca 2014 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 12 sierpnia 2014 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 września 2014 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 października 2014 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 listopada 2014 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 grudnia 2014 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 lutego 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 marca 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 12 maja 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 lipca 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 sierpnia 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 920 zł (dziewięćset dwadzieścia złotych) od dnia 11 września 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) od dnia 11 października 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) od dnia 11 listopada 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) od dnia 11 grudnia 2015 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) od dnia 12 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) od dnia 11 lutego 2016 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) od dnia 11 marca 2016 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) od dnia 12 kwietnia 2016 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) od dnia 11 maja 2016 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) od dnia 11 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty;
- od kwoty 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) od dnia 12 lipca 2016 r. do dnia zapłaty;

oraz zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.270 zł (jeden tysiąc dwieście siedemdziesiąt złotych) począwszy od sierpnia 2016 r. płatną do 10-ego dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia terminowi płatności i oddala powództwo w pozostałym zakresie;

c/ w punkcie IV (czwartym) i obniża kwotę 4.711 zł do kwoty 3.689,60 zł (trzy tysiące sześćset osiemdziesiąt dziewięć złotych sześćdziesiąt groszy);

d/ w punkcie V (piątym) i nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Elblągu od powódki kwotę 157,56 zł (sto pięćdziesiąt siedem złotych pięćdziesiąt sześć groszy), zaś od pozwanego kwotę 2.993,58 zł (dwa tysiące dziewięćset dziewięćdziesiąt trzy złote pięćdziesiąt osiem groszy);

2. oddała apelację w pozostałym zakresie;

3. znosi wzajemnie między stronami koszty procesu za drugą instancję.

Sygn. akt I Ca 240/16

UZASADNIENIE

Po ostatecznym sprecyzowaniu żądań powódka L. M. domagała się zasądzenia od strony pozwanej (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w S. kwoty 49.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 30.10.2013r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia, kwoty 2.206,63 zł tytułem odszkodowania obejmującego zwrot kosztów leczenia wraz z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po doręczeniu pozwanemu odpisu pozwu, skapitalizowanej renty z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 3.629,20 zł za okres od dnia 02.08.2013 r. do dnia 31.01.2014 r. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30.10.2013 r. do dnia zapłaty, renty z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 920 zł miesięcznie za okres od dnia 01.02.2014 r. do dnia 03.03.2014 r. wraz z odsetkami ustawowymi zastrzeżonymi na wypadek opóźnienia w terminie płatności którejkolwiek z rat, oraz renty w kwocie 1.270 zł miesięcznie, płatnej od marca 2014 roku do 10-go dnia miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia w płatności którejkolwiek z rat. Powódka domagała się także zasądzenia od pozwanego kosztów procesu według norm prawem przepisanych. Wszelkie roszczenia dochodzone pozwem były funkcjonalnie związane z wypadkiem jakiemu powódka uległa w dniu 02.08.2013 r., którego sprawca ubezpieczony był u pozwanego w zakresie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Powódka w wyniku potrącenia jej przez samochód doznała obrażeń ciała w postaci złamania przezkrętarzowego biodra prawego. Doznany uraz wpłynął na sposób funkcjonowania powódki po wypadku, powódka cierpi na zaburzenia motoryki, jej chód wspomagany jest za pomocą laski lub balkonika, wymaga pomocy osób trzecich, ponosi koszty opieki oraz rehabilitacji, doznała krzywdy wynikającej z konieczności leczenia nabytych urazów.

W odpowiedzi na pozew pozwany zaproponował zawarcie ugody, której warunków powódka nie akceptowała i do której finalnie nie doszło. Pozwany domagał się zatem oddalenia powództwa w całości, podkreślając, iż w ramach postępowania likwidacyjnego szkoda powódki została w całości zrekompensowana, tak w wymiarze wypłaconego zadośćuczynienia za krzywdę, jak też odszkodowania związanego ze zwrotem poniesionych kosztów leczenia oraz opieki osób trzecich.

Sąd Rejonowy w Elblągu wyrokiem z dnia 11.03.2016 r. zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 52.305 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30.10.2013 roku do dnia zapłaty (punkt I), zasądził od pozwanego na rzecz powódki rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w wysokości 1.270 zł miesięcznie, począwszy od dnia 04.03.2014 r., płatną do 10-go dnia każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat (punkt II), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt III), zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 4.711 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt IV), a także nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Elblągu kwotę 3.151,14 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd pierwszej instancji ustalił, iż w dniu 02 sierpnia 2013 roku przy ul. (...) w P. kierujący pojazdem M. (...), wykonując manewr zawracania, potrącił poruszającą się chodnikiem powódkę L. M., która w wyniku wypadku doznała obrażeń ciała w postaci złamania przezkrętarzowego biodra prawego. Właściciel tego pojazdu miał wykupioną polisę OC u pozwanego.

Powódka przebywała w szpitalu na oddziale chirurgii urazowo-ortopedycznej w E. w dniach od 2 do 14 sierpnia 2013 r., gdzie 6 sierpnia przeprowadzono operacyjne nastawienie złamania i zespolono je płytą system D.. Zalecono m.in. nieobciążanie kończyny przez okres 4 miesięcy, a także profilaktykę zakrzepową przez 30 dni. Po opuszczeniu szpitala, w okresie oczekiwania na miejsce w ośrodku opiekuńczo-lecznym, powódka przebywała w (...). W zakładzie opiekuńczo-lecznym w P. powódka przebywała od 23.08.2013r. do 4 marca 2014 r. Dnia 30 sierpnia 2013 r. stwierdzono skrócenie prawej kończyny dolnej z powodu skrócenia i zagięcia odłamków. Skrócenie wynosi około 3 cm. We wrześniu stwierdzono obluźowanie zespolenia i nakazano leżenie. Od dnia 26.09.2013 r rozpoczęto ponownie pionizację powódki bez obciążania kończyny dolnej. W listopadzie powódka zaczęła chodzić z pomocą balkonika, stopniowo obciążając prawą kończynę. Leczenie zakończono w styczniu 2014 r.; od czerwca 2014 r. powódka zaczęła wychodzić z domu, używając balkonika. Z powodu złamania powódka odczuwała intensywne dolegliwości bólowe przez okres około 7 dni po wypadku, następnie ból przez okres około 6 tygodni był umiarkowany, a obecnie jest on odczuwalny podczas chodzenia czy stania. Powódka nie może poruszać się bez podparcia. Na skutek urazu zaistniało duże ograniczenie ruchu stawu biodrowego prawego. W wyniku złamania i leczenia operacyjnego doszło do 3 cm skrócenia kończyny oraz zrostu ze szpotawym ustawieniem szyjki kości udowej, przejściowej destabilizacji zespolenia złamania z wydłużeniem się śruby szyjkowej poza obrys szyjki i głowy kości udowej, co spowodowało nasilenie się zmian zwyrodnieniowych stawu biodrowego prawego. Zmiany zwyrodnieniowe stawu biodrowego będą narastać stopniowo, powodując dalsze nasilenie się dolegliwości bólowych oraz ograniczenia ruchu stawu biodrowego. Wskazane jest leczenie operacyjne- usunięcie zespolenia oraz wszczępienie protezy stawu biodrowego. Z uwagi na stan zdrowia właściwy osobom w wieku powódki, przeprowadzenie leczenia operacyjnego nie jest możliwe. Od opuszczenia placówki opiekuńczej powódka wymaga opieki w wymiarze 2-3 godzin dziennie. Z uwagi na skrócenie kończyny powódka musi używać obuwia ortopedycznego. Porusza się przy pomocy balkonika w mieszkaniu. Powódka nie jest w stanie pokonać schodów prowadzących do jej mieszkania na parterze budynku wielorodzinnego, na zewnątrz może poruszać się tylko z pomocą innej osoby, albo na wózku inwalidzkim prowadzonym przez inną osobę. Zalecana jest fizjoterapia w celu uniknięcia następstw unieruchomienia w wymiarze 2 godzin tygodniowo w miejscu zamieszkania powódki. W chwili wypadku powódka miała 83 lata i była chora na nadciśnienie tętnicze, migotanie przedsionków, chorobę wieńcową serca, rozwinięte zmiany zwyrodnieniowe stawu biodrowego prawego. Przed wypadkiem powódka poruszała się samodzielnie, czasem korzystała z laski, szczególnie, jeśli było ślisko; korzystała z pomocy opiekunki okresowo-jedynie przy zakupach po operacji zaćmy, ponieważ wówczas nie mogła dźwigać. Trwały uszczerbek na zdrowiu powódki został określony w zakresie 25%. Koszt jednej godziny usług opiekuńczych na poziomie podstawowym wynosi 11,90 zł. Koszt godziny świadczenia z zakresu fizjoterapii domowej wynosi 60-70 zł. Koszt pobytu w (...) w okresie od 14 do 22 sierpnia 2013 r. wyniósł 780 zł, natomiast średni miesięczny koszt pobytu w zakładzie opiekuńczo-lecznym w P. wynosi około 950 zł. Pismem z dnia 20 września 2013 roku zgłoszono pozwanemu szkodę, i wniesiono o wypłatę zadośćuczynienia w kwocie 80.000 zł, kosztów opieki w wysokości 4800 zł i odszkodowania z tytułu kosztów leczenia w wysokości 300 zł. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany przyznał i wypłacił powódce łączną kwotę 16.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz tytułem odszkodowania kwotę 1.709 zł - koszt opieki i 167,49 zł - koszt zakupu leków i środków opatrunkowych.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że okoliczności faktyczne w istotnych dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy kwestiach ustalone zostały na podstawie zeznań powódki L. M. oraz wniosków opinii biegłych: z zakresu ortopedii R. K. i z zakresu rehabilitacji P. K., a także danych wynikających z zebranych w sprawie dokumentów i akt szkody. Sąd a quo podzielił wnioski wynikające z opinii biegłych, wskazując, iż zostały one sporządzone rzetelnie, zgodnie z zasadami wiedzy oraz doświadczeniem zawodowym biegłych, a nadto zawierały należycie umotywowane wnioski. Zaznaczono, iż bezsporna była odpowiedzialność pozwanego za zdarzenie szkodowe z dnia 02.08.2013 r. Pozwany zakwestionował natomiast wysokość roszczeń dochodzonych pozwem, uznając je za wygórowane, zwłaszcza w sytuacji kiedy w jego ocenie szkoda powódki została w całości naprawiona w toku postępowania likwidacyjnego.

Podstawy roszczeń pozwu zakotwiczone były w art. 444 § 1 i 2 k.c. oraz art. 445 § 1 k.c. Sąd a quo oceniając w pierwszej kolejności zasadność żądania powódki zakresie dochodzonego zadośćuczynienia, nie tracąc z pola widzenia kryteriów przyjmowanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych dotyczących przesłanek, jakie należy uwzględnić przy miarkowaniu wysokości zadośćuczynienia, zaznaczył, iż krzywda doznana przez powódkę

była realna i dotkliwa. Prócz doznanych cierpień fizycznych wskutek szczegółowo opisanych w części historycznej uzasadnienia urazów, które powódka odczuwa do dziś, i które na zawsze zmieniły stan wydolności fizycznej jej organizmu, powódka na skutek wypadku przez długi okres musiała pozostawać w pozycji leżącej i była całkowicie zależna od opieki innych osób, co niewątpliwie powodowało poczucie nieprzydatności i bezradności, a także odbiło się na kondycji psychicznej powódki. W wyniku wypadku doszło do urazów, których skutki dla człowieka w młodszym wieku byłyby mniej odczuwalne, z uwagi na to, iż możliwe by było poddanie się leczeniu operacyjnemu. Powódka ze względu na podeszły wiek i związane z tym wiekiem dolegliwości o charakterze internistycznym oraz zmniejszoną wydolnością organizmu, takiej operacji poddać się nie mogła, przez co odczuwa ból przy poruszaniu się do dnia dzisiejszego. Konsekwencją złamania, jakiego doznała powódka jest przede wszystkim niezdolność do samodzielnej egzystencji. Powódka w chwili wypadku miała 83 lata i poruszała się samodzielnie, jednocześnie wymagała przed wypadkiem opieki osoby trzeciej tylko doraźnie, np. po operacji zaćmy, prócz tego była osobą w pełni sprawną, używającą laski jedynie w celu uniknięcia ewentualnego upadku.

W ocenie Sadu pierwszej instancji należne powódce zadośćuczynienie powinno zostać określone na kwotę łączną 65.000 zł, co uwzględniając dokonaną przez pozwanego na etapie postępowania likwidacyjnego wypłatę kwoty 16.000 zł z tego tytułu, uzasadniało zasądzenie na rzecz powódki kwoty 49.000 zł. Sąd Rejonowy w Elblągu uznał za zasadne także roszczenie powódki w zakresie kwoty 3.305 zł dochodzonej tytułem zwrotu kosztów pobytu w placówkach leczniczo-opiekuńczych, zwrotu kosztów zakupu obuwia ortopedycznego oraz kwoty wydatkowanej przez powódkę na opłacenie pobytu w placówce leczniczo-rehabilitacyjnej za miesiąc luty 2014 r., dochodzonej przez powódkę pierwotnie jako renta za luty 2014 r. [(3.629,20 zł + 465 zł + 920 zł) – 1.709 zł]. Zasadne, w ocenie Sądu pierwszej instancji, było także domaganie się przez powódkę w oparciu o art. 444 § 2 k.c. zasądzenia renty miesięcznej w kwocie 1.270 zł z tytułu zwiększonych potrzeb. Uwypuklono, iż na skutek urazów doznanych w wypadku zwiększyły się potrzeby powódki, związane z zakupem leków, kosztem zalecanej rehabilitacji i konieczności opłacenia opieki osoby trzeciej. Doznanie złamania w wypadku i uciążliwe leczenie, a także wzrost potrzeb w związku z koniecznością opłacenia rehabilitacji i opieki, stanowiły normalne następstwo zdarzenia szkodowego, w którym uczestniczyła powódka w dniu 02.08.2013 r. Oddalono natomiast roszczenie powódki o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za skutki pozostające w związku przyczynowo-skutkowym z wypadkiem z dnia 02.08.2013 roku, jakie mogą ujawnić się w przyszłości, konstatując, iż samo żądanie w tym zakresie powódki było prawnie dopuszczalne, jednakże obecna treść art. 442¹ k.c. wyeliminowała niebezpieczeństwo upływu terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody na osobie wcześniej niż szkoda ta się ujawniła. Oznaczało to, że nie został w żaden sposób ograniczony czas, w jakim może ujawnić się szkoda na osobie prowadząc do powstania (zaktualizowania się) odpowiedzialności pozwanego za skutki danego zdarzenia. Poza tym wnioski biegłych opiniujących w niniejszej sprawie utwierdziły Sąd a quo w przekonaniu, iż proces leczenia powódki w związku ze szkodą z dnia 02.08.2013 r. został zakończony, przeprowadzenie operacji usunięcia zespolenia i wszczepienia protezy biodrowej nie jest wskazane wzięwszy pod uwagę wiek powódki.

O odsetkach ustawowych orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. zasądzając je od dnia 30.10.2013 r. Powódka zgłosiła bowiem szkodę pozwanemu pismem z dnia 20.09.2013 roku. W niniejszej sprawie pozwany był zobowiązany wypłacić odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od daty rejestracji przedmiotowego zgłoszenia przez ubezpieczyciela, zatem z dniem 30.10.2013 r. roszczenie stało się wymagalne. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. oraz § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, uznając, iż powódka sprawę wygrała w całości. O obowiązku pobrania nieuiszczonych kosztów sądowych orzeczono na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j.: Dz.U. z 2010r. Nr 90, poz. 594 ze zm.) oraz art. 130³ § 2 k.p.c.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w S., zaskarżając go w części, tj. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I (pierwszym) odnośnie zasądzonych na rzecz powódki odsetek od kwoty 44.000 zł oraz od kwoty 920 zł za okres od dnia 30.10.2013 r. do dnia 29.09.2015 r. Zaskarżył pozwany także rozstrzygnięcie wynikające z punktu II (drugiego) wyroku, w zakresie w jakim zasądzono na rzecz powódki rentę w kwocie po 1.270

zł za okres od marca 2014 r. do lutego 2016 r. włącznie oraz w kwocie po 750 zł renty płatnej od marca 2016 r. do chwili obecnej. Przedmiotem zaskarżenia pozwany objął także rozstrzygnięcia punktów IV (czwartego) i V (piątego) odnośnie kosztów procesu oraz kosztów sądowych.

Pozwany wskazał na naruszenie przepisów prawa materialnego:

- art. 6 k.c. w zw. z art. 444 § 1 i 2 k.c. przez przyjęcie, że powódka udowodniła, iż poniosła koszty opieki oraz rehabilitacji w okresie od marca 2014 r. do lutego 2016 r. włącznie na kwotę po 1.270 zł miesięcznie;

- art. 361 § 1 k.c. oraz art. 362 k.c. przez błędną wykładnię pojęcia normalnego związku przyczynowo - skutkowego i uznanie, że koszty opieki nad powódką oraz jej rehabilitacji są w całości wynikiem zdarzenia, za którego skutki pozwany odpowiada, podczas gdy nie mniej niż w połowie wynikają one ze schorzeń samoistnych powódki;

- art. 6 k.c. z art. 444 § 1 i 2 k.c. przez przyjęcie, że powódka udowodniła, iż ponosi koszty opieki za stawkę godzinowa wynoszącą 11,90 zł i przyjęcie tej kwoty jako podstawy obliczenia należnych powódce kwot odszkodowania oraz renty za okres od marca 2014 r.;

- art. 481 § 1 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie w zakresie ustalenia daty początkowej odsetek od zasądzonych w punkcie I wyroku kwot, w postaci kwot: zadośćuczynienia 44.000 zł oraz kwoty odszkodowania 920 zł - co do obu kwot za okres od 30.10.2013r. do dnia 29.09.2015 r.

W kwestii obrazu prawa procesowego pozwany wskazał na :

- art. 233 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę materiału dowodowego sprawy, w tym zwłaszcza opinii biegłego ortopedy oraz opinii biegłego rehabilitanta podstawowych i uzupełniających w zakresie w jakim Sąd a quo uznał, że opinie te samodzielnie dowodzą, że powódka poniosła koszty opieki oraz rehabilitacji na datę wyrokowania;

- art. 286 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie wbrew opinii biegłych sądowych ortopedy i rehabilitanta, że za konieczność sprawowania opieki nad powódką i jej rehabilitację odpowiada wyłącznie zdarzenie z dnia 02.08.2013r., podczas gdy biegli wskazali, że stan powódki wynikający z jej schorzeń samoistnych, także uzasadnia takie czynności i generuje koszty;

Pozwany zaakcentował błędy Sądu pierwszej instancji w ustaleniach faktycznych poczynionych w sprawie poprzez:

- pominięcie ustalenia, że powódka na dzień 26 marca 2015r. nie ponosiła kosztów rehabilitacji i nie uczęszczała na rehabilitację;

- pominięcie ustalenia, że powódka posiada choroby samoistne w postaci rozwiniętych zmian zwyrodnieniowych stawu biodrowego prawego, nadciśnienia tętniczego, migotania przedsionków, choroby wieńcowej serca, które to, niezależnie od skutków zdarzenia szkodowego z dnia 02.08.2013 r., powodują niezdolność powódki do samodzielnej egzystencji, zaś gdyby powódka nie była dotknięta schorzeniami samoistnymi to po okresie 3-6 miesięcy od zdarzenia nie wymagałaby opieki osób trzecich;

- pominięcie ustalenia, że rehabilitacja jest potrzebna powódce także ze względu na ogólny stan zdrowia, powódka bowiem ma ponad 80 lat, jest obciążona istotnymi schorzeniami internistycznymi, co przyczynia się do ograniczenia jej wydolności ruchowej;

- pominięcie ustalenia, że powódka koszt 920 zł, zasądzony powódce w ramach kwoty 52.305 zł, poniosła dopiero w lutym 2014r., powódka nie wniosła o jego zapłatę zgłaszając szkodę pozwanemu we wrześniu 2013r. i wniosła o jej zapłatę dopiero 29.09.2015r. a zatem pozwany nie pozostawał w opóźnieniu zapłaty na rzecz powódki kwoty odszkodowania od tej kwoty za okres już od 30.10.2013 r.

Pozwany domagał się zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie I (pierwszym) poprzez, zasądzenie na rzecz powódki kwoty 52.305 zł wraz z odsetkami ustawowymi: od kwoty 7.385zł za okres od 30.10.2013 r. do dnia zapłaty, od

kwoty 44.920 zł za okres od 29.09.2015 r. do dnia zapłaty i oddalenie powództwa w pozostałej części. Pozwany żądał także zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie II (drugim) i zasądzenia od pozwanego na rzecz powódki renty z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie po 520 zł miesięcznie, począwszy od marca 2016 r., płatną do 10-go dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, z jednoczesnym oddaleniem powództwa w pozostałej części. Pozwany postulował o zmianę rozstrzygnięć w przedmiocie kosztów procesu i kosztów sądowych, zawartych w punktach IV (czwartym) i V (piątym) wyroku, zgodnie z zasadą stosunkowego ich rozdzielnia, z uwzględnieniem zmiany wynikającej z uwzględnienia żądań apelacji. Skarżący wnioskował o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm prawem przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pozwany zaznaczył, iż nie kwestionuje, że powódce renta miesięczna z tytułu zwiększonych potrzeb jest należna, niemniej terminem początkowym dla ustalenia prawa do nabycia renty powinien być miesiąc marzec 2016 r. Pozwany zanegował także wysokość renty ustalonej przez Sąd a quo na 1.270 zł, wskazując, iż koszt rehabilitacji powódki zamyka się kwotą miesięczną 560 zł (140 zł na tydzień x 4 tygodnie), zaś koszt pomocy osób trzecich to w skali miesiąca kwota 480 zł (2 godziny dziennie x 8 zł za godzinę x 30 dni), co sugeruje, iż wysokość renty wynosi 1.040 zł (480 zł + 560 zł), ale z uwagi na posiadanie przez powódkę schorzeń współistniejących, nie mających związku ze szkodą z dnia 02.08.2013 r., powódce należna być powinna jedynie połowa tej kwoty, tj. 520 zł (1.040 zł : 2). Skarżący zaznaczył także, iż powódka roszczenie rentowe w kwocie 1.270 zł zgłosiła dopiero w piśmie procesowym rozszerzającym powództwo z dnia 22.09.2015 r., w związku z czym przyznanie renty przez Sąd a quo w tej wysokości począwszy od marca 2014 r. nie było usprawiedliwione. Poza tym, w ocenie apelanta, powódka nie sprostowała obowiązkowi wykazania, iż koszty związane z rehabilitacją i pomocą osób trzecich ponosiła już w okresie od marca 2014 r. W ocenie apelanta stawka godzinowa pomocy świadczonej przez osoby trzecie powinna zostać skalkulowana na 8 zł i pozostawać w korelacji z minimalnym godzinowym wynagrodzeniem za pracę. Zdaniem skarżącego, gdyby powódka nie posiadała schorzeń współistniejących adekwatnych do jej wieku, to sam proces leczenia urazów doznanych w wypadku z dnia 02.08.2013 r. zakończyłby się w ciągu 6 miesięcy od powstania szkody, co tym samym pozwoliłoby na uznanie, iż obecnie ustalone przez biegłych wymiary godzinowe i kosztowe opieki oraz rehabilitacji powinny być zmniejszone o połowę. Pozwany zarzucił, iż Sąd pierwszej instancji bezzasadnie zasądził odsetki ustawowe od kwoty 44.000 zł od dnia 30.10.2013 r., kiedy to powódka zgłosiła to roszczenie dopiero w piśmie procesowym rozszerzającym powództwo z dnia 22.09.2015 r., doręczonym pozwanemu w dniu 29.09.2015 r. Analogicznie postrzegać należało zasądzenie odsetek ustawowych od tej daty od kwoty 920 zł z tytułu odszkodowania za pobyt powódki w ośrodku leczniczo – rehabilitacyjnym. W tym kontekście pozwany podkreślał, iż odsetki ustawowe od kwoty 44.920 zł należne były powódce dopiero od daty w jakiej rozszerzyła powództwo o te kwoty, nie zaś od 30.10.2013 r.

Powódka L. M. w odpowiedzi na apelację pozwanego domagała się jej oddalenia oraz zasądzenia kosztów postępowania apelacyjnego według norm prawem przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego zasługiwała na częściowe jej podzielenie.

Apelacja odniosła się generalnie do rozstrzygnięć zawartych w punktach pierwszym i drugim wyroku, a konsekwencją czego było także żądanie zmiany rozstrzygnięć o kosztach procesu i kosztach sądowych, zawarte w punktach czwartym i piątym, kwestionowanego orzeczenia.

Jeżeli chodzi o rozstrzygnięcie zawarte w punkcie pierwszym wyroku Sądu a quo, tj. zasądzające od pozwanego na rzecz powódki kwotę 52.305 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 30.10.2013 r. do dnia zapłaty, to podzielić należy zapatrywanie pozwanego odnośnie nieprawidłowej metodologii ustalenia początkowego terminu wymagalności należności ubocznych od zasądzonej kwoty roszczenia głównego. Na kwotę 52.305 zł składało się, jak wynika z uzasadnienia orzeczenia, zadośćuczynienie w kwocie 49.000 zł oraz 3.305 zł odszkodowania. Z dyspozycji art. 481 § 1 k.c. wynika, iż opóźnienie to taki stan w którym dłużnik miał świadomość konieczności zaspokojenia określonego roszczenia, a tego z jakichś określonych względów, nawet niezawinionych, nie czyni. Powódka w dniu 20.09.2013

r. wezwała pozwanego do zapłaty na jej rzecz kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia, kwoty 4.800 zł tytułem zwrotu kosztów opieki oraz odszkodowania z tytułu poniesionych kosztów leczenia w kwocie 300 zł (k.11). W zakresie kwoty 4.800 zł podkreślała, iż jest to równowartość kosztów sprawowania opieki przez osoby trzecie nad powódką, w szacowanym okresie obejmującym 4 miesiące po wypadku, przy założeniu świadczenia tej opieki codziennie przez 4 godziny, z zastosowaniem stawki wynagrodzenia opiekuna na poziomie 10 zł. Zatem pozwany przed wytoczeniem niniejszego powództwa był wzywany jedynie do zaspokojenia tak skalkulowanych roszczeń powódki. W związku z tym przyjęcie przez Sąd a quo, iż odsetki ustawowe od całej kwoty 52.305 zł były wymagalne już w dacie 30.10.2013 r. było konstatacją nie znajdującą usprawiedliwienia. Odnośnie kwoty 920 zł (jako części składowej zasądzonej kwoty 52.305 zł), którą powódka pierwotnie w pozwie kwalifikowała jako świadczenie rentowe za miesiąc luty 2014 r., a które Sąd a quo ostatecznie zakwalifikował jako odszkodowanie za poniesione przez powódkę wydatki na pobyt w placówce leczniczo-rehabilitacyjnej w P. w lutym 2014 r., nadmienić należy, iż pozwanego nie mogły obciążać odsetki ustawowe od tej kwoty począwszy od dnia 30.10.2013 r. w sytuacji, kiedy to pozwany nie był wzywany wcześniej do jej zapłaty. W momencie wezwania pozwanego do zapłaty z dnia 20.09.2013 r. z oczywistych względów świadczenie powódki nie mogło być jeszcze wymagalne, zaś w okolicznościach niniejszej sprawy – jako wezwanie do zapłaty tej kwoty – należy traktować okoliczność doręczenia pozwanemu odpisu pozwu, tj. dzień 21.03.2014 r. i od tej daty istnieje opóźnienie skarżącego z zaspokojeniem powódki w tej części.

Odnośnie odsetek ustawowych od zasądzonego zadośćuczynienia w kwocie łącznej 49.000 zł wskazać trzeba co następuje. Jak już zaznaczono, w dniu 20.09.2013 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty z tego tytułu kwoty 80.000 zł, zaś pozwany w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił powódce kwotę 17.000 zł. Powódka biorąc pod uwagę ustalenia poczynione w toku postępowania likwidacyjnego, uznała, iż jej roszczenie dochodzone tytułem dalszego zadośćuczynienia jest usprawiedliwione do kwoty 5.000 zł – taką kwotę zadośćuczynienia powódka wskazała w pozwie, czyli domagała się łącznie 22.000 zł (wobec 80.000 zł wynikającego z wezwania do zapłaty). Ponownie zatem świadomość pozwanego, że może popaść w opóźnienie z zapłatą na rzecz powódki mogła dotyczyć jedynie wskazanej w zdaniu bezpośrednio poprzedzającym kwoty 5.000 zł. Konkludując, o świadomości pozwanego co do opóźnienia z zapłatą należności ubocznych od kwoty 44.000 zł dochodzonych tytułem dalszego zadośćuczynienia, w następstwie rozszerzenia powództwa w piśmie procesowym z dnia 22.09.2015 r., można mówić dopiero od momentu skutecznego doręczenia pozwanemu odpisu pisma procesowego powódki rozszerzającego powództwo w tym zakresie, tj. od dnia 29.09.2015 r.

W tym stanie rzeczy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmieniono zaskarżony wyrok w punkcie pierwszym, bez ingerencji w niezaskarżoną przeciw apelacją wysokość roszczenia głównego zasądzonego w tym punkcie, w konsekwencji zasądzając odsetki ustawowe od kwoty 7.385 zł od dnia 30.10.2013 r. do dnia zapłaty, od kwoty 920 zł od dnia 21.03.2014 r. do dnia zapłaty oraz od kwoty 44.000 zł od dnia 29.09.2015 r. do dnia zapłaty.

Odnosząc się do zarzutów pozwanego negujących prawidłowość rozstrzygnięcia zawartego w punkcie drugim wyroku Sądu a quo, podkreślenia wymaga, iż w określonym zakresie zarzuty te były usprawiedliwione. Jednak już na wstępie zaznaczyć trzeba, iż stanowisko pozwanego jakoby kwoty dochodzone przez powódkę tytułem miesięcznej renty za okresy poprzedzające datę wyrokowania przez Sąd a quo „przekształciły” się w roszczenie stricte odszkodowawcze – nie zasługiwało na aprobatę. Godzi się w tym miejscu zauważyć, iż powódka roszczenie dochodzone tytułem miesięcznej renty z tytułu zwiększonych potrzeb po wypadku na kwotę 1.270 zł określiła finalnie także dopiero w piśmie procesowym rozszerzającym powództwo. Powódka w pozwie domagała się bowiem zapłaty z tego tytułu kwot po 920 zł miesięcznie, począwszy od marca 2014 r. Zatem także dopiero od dnia 29.09.2015 r., kiedy pozwany powziął wiedzę o rozszerzeniu powództwa i zakresie tego rozszerzenia co do wysokości renty, można w okolicznościach sprawy mówić o świadomości skarżącego odnośnie żądania powódki dotyczącego renty skalkulowanej na wyższą kwotę. Powódka konsekwentnie wskazywała, iż na zakres jej zwiększonych potrzeb składa się konieczność wydatkowania określonych kwot stanowiących następstwo świadczenia jej pomocy przez osoby trzecie, a także kosztów niezbędnej rehabilitacji. Postępowanie dowodowe przeprowadzone przed Sądem a quo pozwoliło na ustalenie godzinowego wymiaru w jakim zarówno pomoc osoby trzeciej, jak też zabiegi rehabilitacyjne, mają być świadczone, a także określony został koszt oby tych usług. Choć nie wynika to wprost z motywów uzasadnienia wyroku Sądu a quo,

działanie rachunkowe polegające na przemnożeniu stawki godzinowej oraz ilości godzin niezbędnych dla zapewnienia powodce opieki oraz rehabilitacji, doprowadziło Sąd Rejonowy do konstatacji, iż renta w wysokości 1.270 zł nie może być postrzegana jako roszczenie wygórowane (kwota 560 zł miesięcznie koszty rehabilitacji + 714 zł z tytułu kosztów opieki osoby trzeciej – 2 h x 30 dni x 11,90 zł). Stawka za godzinę opieki wynikała z przedłożonego przez powódkę zaświadczenia MOPS, nie jest wygórowana i nie było żadnych podstaw do przyjęcia stawki 8zł, jak wskazywano w apelacji, gdyż kwota minimalnego wynagrodzenia netto nie ma żadnego znaczenia dla stawki z tytułu kosztów opieki. W tej mierze Sąd II instancji nie podziela stanowiska wynikającego z przytoczonego w apelacji wyroku Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2005r., sygn. V CK 1505/05, gdyż jest to pogląd odosobniony, który nie ma zastosowania do ustaleń faktycznych przedmiotowej sprawy. Nie było też żadnych podstaw do pomniejszenia renty o połowę z uwagi na samoistne schorzenia powódki, skoro z ostatecznie niekwestionowanych opinii biegłych wynikały tak stawki za koszty rehabilitacji, jak i koszty opieki i biegli wyraźnie wskazywali, że są one związane z wypadkiem, któremu powódka uległa. Jak już podkreślono, nie można było tego żądania powódki traktować jako odszkodowania, a tym samym nie istniał po stronie powódki obowiązek wykazania rzeczywistych kosztów, jakie powódka na wskazane cele związane ze zwiększonymi potrzebami wydatkowała. Roszczenie powódki w zakresie dochodzonych kosztów opieki oraz rehabilitacji było – jak wynika z całokształtu materiału dowodowego – uzasadnione, w związku z czym na pozwanym spoczywał obowiązek jego zaspokojenia.

Jednakże sposób zasądzenia przez Sąd pierwszej instancji tego świadczenia mającego postać renty nie był prawidłowy. Jak wynika z punktu drugiego wyroku Sądu a quo zasądzono od pozwanego na rzecz powódki rentę z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie po 1.270 zł miesięcznie, począwszy od marca 2014 r., płatną do 10-go dnia każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek uchybienia w terminie płatności którejkolwiek z rat. Godzi się jednak zauważyć, iż Sąd Rejonowy w Elblągu wyrok kwestionowany apelacją wydał w dniu 11.03.2016 r., a zatem poszczególne okresowe świadczenia z tytułu renty za miesiące obejmujące okres począwszy od marca 2014 r. stały się już wymagalne. Zachodziła zatem konieczność dokonania kapitalizacji świadczeń z tytułu renty, których data wymagalności już upłynęła. W istocie kapitalizacja tych świadczeń powinna obejmować okres od marca 2014 r. do lipca 2016 r., tj. od pierwszego miesiąca, za który renta została przyznana, do miesiąca, w którym zapadł wyrok Sądu Okręgowego w Elblągu w niniejszej sprawie. Nie tracąc z pola widzenia, iż pozwana roszczenie z tytułu renty w wyższej kwocie, tj. 1.270 zł określiła dopiero w piśmie procesowym rozszerzającym powództwo we wrześniu 2015 r., należało przyjąć, iż powodce za okres 19 miesięcy, tj. od marca 2014 r. do września 2015 r. zasadnie przysługiwała renta w wysokości po 920 zł, zaś w okresie dalszych 10 miesięcy, tj. od października 2015 r. do lipca 2016 r. – w kwocie po 1.270 zł. Łącznie dawało to kwotę 30.180 zł. Jednak takie matematyczne skapitalizowanie poszczególnych miesięcznych świadczeń rentowych obejmujących wskazywany okres pozbawiałoby powódkę możliwości żądania odsetek ustawowych z tytułu wymagalności poszczególnych rat renty. Dlatego też należało dokonać „rozbicia” tego świadczenia, tj. kwoty 30.180 zł, określając odsetki ustawowe od poszczególnych miesięcznych świadczeń rentowych, jako wymagalne od dat początkowych szczegółowo określonych w punkcie „1 b” sentencji wyroku reformatoryjnego wydanego przez Sąd Okręgowy w Elblągu, do dnia zapłaty. Świadczenia rentowe za poszczególne miesiące miały być spełnione przez pozwanego na rzecz powódki do dnia 10-go każdego miesiąca, stąd też odsetki ustawowe za opóźnienie w ich spełnieniu stawały się wymagalne od dnia 11-go danego miesiąca, zaś w kilku przypadkach kiedy termin spełnienia świadczenia przez pozwanego przypadał na dzień wolny od pracy, jego wymagalność następowała dnia następnego, co „automatycznie” skutkowało zasądzeniem odsetek ustawowych od dnia 12-go danego miesiąca. Z kolei począwszy od sierpnia 2016 r. zasądzono od pozwanego na rzecz powódki rentę w kwocie 1.270 zł, płatną do 10-go dnia każdego miesiąca, wraz z ustawowymi odsetkami na wypadek opóźnienia terminowi płatności.

W pozostałym zakresie apelacja pozwanego, jako bezzasadna, nie zasługiwała na uwzględnienie, co skutkowało jej oddaleniem na podstawie art. 385 k.p.c.

Konsekwencją powyższej zmiany była także korekta rozstrzygnięcia o kosztach procesu, zawarta w punkcie IV (czwartym) wyroku Sądu a quo. Powódka sprawę wygrała w 95%, koszty procesu jakie poniosła w postępowaniu pierwszoinstancyjnym zamykały się kwotą 4.011 zł, na które składała się: opłata od pozwu – 1.094 zł, wynagrodzenie pełnomocnika procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa – 2.417 zł oraz uiszczone zaliczki na

wynagrodzenie biegłego – 500 zł. Koszty procesu strony pozwanej to 2.417 zł – wynagrodzenie pełnomocnika wraz z opłatą skarbową. Pozwany zatem winien zwrócić powódce kwotę 3.810,45 zł (4.011 zł x 95%) zaś powódka pozwanemu kwotę 120,85 zł (2.417 zł x 5%), co finalnie skutkowało zmianą rozstrzygnięcia i zasądzeniem od pozwanego na rzecz powódki kwoty 3.689,60 zł.

Zmianie ulegało także rozstrzygnięcie o kosztach sądowych zawarte w punkcie V (piątym) zaskarżonego wyroku. Powódka we wrześniu 2015 r. rozszerzyła powództwo o kwotę łączną 48.000 zł [44.000 zł zadośćuczynienia + (12 x 350 zł jako różnica pomiędzy wysokością renty zgłaszanej w pozwie i po rozszerzeniu powództwa w zakresie tego świadczenia], nie uiszczając opłaty od rozszerzonej części żądań. Nieuiszczona opłata stosunkowa od pozwu w tym zakresie wynosi zatem 2.410 zł, zaś pokryte tymczasowo ze Skarbu Państwa wydatki na wynagrodzenie biegłych zamykały się kwotą 741,14 zł. Łączna suma nieuiszczonych kosztów sądowych to zatem kwota 3.151,14 zł, w której powódka powinna partycypować do kwoty 157,56 zł (3.151,14 zł x 5%), zaś pozwany do kwoty 2.993,58 zł (3.151,14 zł x 95%).

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 §1 k.p.c. dokonując ich wzajemnego zniesienia. Matematyczne wyliczenie proporcji, w jakich każda ze stron utrzymała się ze swymi żądaniami artykułowanymi w postępowaniu odwoławczym oraz odniesienie tego następczo do kosztów procesu na tym etapie poniesionych przez każdą ze stron, doprowadziło Sąd odwoławczy do przekonania, iż rozstrzygnięcie o wzajemnym zniesieniu tych kosztów, zakotwiczone w art. 100 k.p.c., było w pełni usprawiedliwione (pozwany wygrał w około 40% i należne mu koszty procesu to kwota 1.454, 40 zł, zaś powódka w 60% i należne jej koszty procesu to kwota 1.440 zł).